

1
НАШ ЈЕЗИК

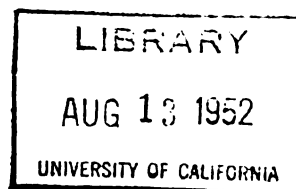
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књ. III св. 7-8

БЕОГРАД 1952

САДРЖАЈ

	Страна
1. <i>А. Белић</i> : За добар књижевни језик	223
2. <i>М. Шевановић</i> : Неки акценатски дублети	226
3. <i>Б. Милановић</i> : Облик заисних падежа деминутивних именица на <i>-це</i>	242
4. <i>В. М. Мићовић</i> : О неким стручним називима	259
5. <i>Св. Предић</i> : Италијан — Талијан	267
6. <i>Иван Поповић</i> : Инструментал именица женског рода на сугласник	270
7. Језичке поуке	280

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Секретар Уређивачког одбора — Бранислав Милановић

Научна Рибна

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
БЕОГРАД 1952

Штампарија и књигевезница Српске академије наука, Космајска бр. 28

НАШ ЈЕЗИК

Књига III

Нова серија

Св. 7—8

ЗА ДОБАР КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

Колебао сам се да ли и са овога места¹⁾ да проговорим о великој потреби неговања и чувања нашег језика. Колебао сам се из страха да не заузмем, макар и за тренутак, ово драгоцено место, које је толико потребно за многа насушна питања нашег живота. Па ипак то чиним јер сам уверен да он то заслужује са многих разлога. Зар у њему није оличено оно што је најдубље и најлепше у нашим народима: дивна, звучна и живописна реч њихова, израз свега унутрашњег живота!

Када је један од добрих књижевника наших и добро прочитао оно што је написао, пришао ми је један од истакнутих интелектуалаца наших, одличан зналац страних језика за које је сматрао да не треба ништа пропустити да се савладају до крајњих танчина, — и рекао ми: „Никад нисам мислио да је наш језик тако леп!“

„Још је знатно лепши него што и сад замишљате, одговорио сам му, што ћете лако видети ако чешће послушнете како људи из народа говоре или ако вам пође за руком да свој језик учините предметом својих посматрања и тако га у себи критички пратите“...

Али узалуд су све похвале нашем језику, које долазе са најразличнијих страна и по којима он иде међу најлепше језике света, ако допустимо да га разграђује свако онако како му на памет падне. Они у којима живи наш књижевни језик својим пуним животом осећају добро све недостатке који се јављају и у писменом и у говорном језику и писаца наших, и већих и мањих, и код оних који су дужни да упућују

¹⁾ Борба, XVII, 101, понедељак, 28 април 1952.

стално нашој јавности књижевну, уметничку реч и код оних којих је дужност да подижу нова поколења у школама, малим и великим. Па јесу ли онда штогод стварно предузели да се томе на пут стане? Свакодневно читамо разбарушене чланке са произвољним језиком и стилем, а не без знакова да би се и једно и друго са мало труда и добре воље могло поправити, и не протестујемо, не тражимо да се такве ствари не објављују док се не уреде. Међутим, оне су заразне јер тиме што су објављене добивају привидни карактер нечег општепримљеног или општеодобреног. А ако су везане за какво крупније име, опасност је још већа.

Наш књижевни језик, сав на народној основици, остао је стално у непосредном додиру са народним језиком; из њега он црпи стално свеже сокове, али не тако да се сматра јединим извором његовим: и књижевници и претставници наше културе претстављају народ често у његовим изванредним примерцима, па зато и они имају и дужности и право на властито стваралаштво у области књижевног језика. Јер и они стварају, када су искрени и природни, по оном унутрашњем гласу који из дубина народних долази и који је глас целине.

Али и књижевни језик има својих особина које су заједничке за све писце и које се обићи или мимоћи не могу. Пред њима су претставници наше књиге сви једнаки. Они су дужни да иду за оним путоказима који су некад значили револуцију, а данас значе само даљи развитак онога што је наша стварна револуција донела: напредни развитак наших народа. То је не само јединство књижевног језика него и јединство у љубави према њему, јединство у прихватању његових основних особина и неговању њихову. То никада у слободном језичком стварању неће ограничавати, већ ако има снаге у себи, упућиваће га на све веће развијање његових правих, животворних моћи.

Наше поколење и она која ће за њим доћи имаће читав низ животних питања нашег књижевног језика која ће сам културни развитак стављати пред њих. Ја их овде данас намерно не додирујем. Ја сам хтео само да истакнем да они који за јавност пишу и говоре не треба никад да забораве

да су, на првом месту, они чувари правилности и лепоте књижевног језика, стални ствараоци његових нових изражајних могућности. Истина, најважније је да писци имају шта да кажу своме народу, да им је добра садржина дела; али тако исто је важно и како ће они ту садржину изнети. Пред правилно схваћеном културом једнога народа, њени ће захтеви бити задовољени потпуно тек онда када буде задовољено и једно и друго.

А. Белић